

És összegező leltárt is csinált valaki, ugyanott, ahol Tóth Árpád verse, *A tejút alatt* megjelent (egy Kosztolányi Dezső szerkesztette antológiában, 1920). Írta Krúdy Gyula, címe *Az utolsó garabonciás*. Ezt a Krúdy-elbeszélést Szörényi László fedezte fel, Zrínyi földrajzi antropomorfizálásai kapcsán, mert Krúdy is „a barokk költészetből származó földrajzi misztikával személyesíti meg Hungáriát”. (*Bécs szimbolikus szerepe Krúdy műveiben*, 1986, „*Multaddal valamit kezdeni*” című kötetében, 1989.) Szatmárnémeti Pap István (*Magyarország versekben való rövid leírása*, 1756) és Lázár János (*Florinda*, 1766) emberiesíti így az ország és Európa térképét. Végző soron a prágai Daniel Adam z Veleslavína manierista Európa-mappáját követvén (1610), amelyen Európa királynő-megtestesülése nyúlik el lustán a Földközi-tenger, az Atlanti-óceán és az Ocanus Germanicus vizében. Szoknyája két íve a Balkán és az Északi-tenger partvidéke; jogaras bal keze Dánia; jobbjá Itália, markában Szicília szigete, mint országalma; nyakfodra a Pireneusok; arca és homloka Spanyolország; koronája az Ibériai-félsziget nyugati fele. Bohémia és Prága (ahol az idő tájt Kepler és Szenci Molnár Albert

egyebek közt – Tózsér Árpád versével szólva – arról vitatkoztak: „Volt idő a mi tájainkon is, / Mikor nem tudtuk, mi az a határ”), tehát Csehország és fővárosa a térkép-kép közepére rendezve, mintegy nyakból függő ékszer vagy derekat átfogó csatdísz gyanánt.

Abban a pillanatban, amikor a Nagy Rétestészta-Tördelők átszabták s átvarrták a Királynő földabroszruháját, Krúdy Gyula felvette a teljes tájról a leltárt; mindenről, amivel „a költők valaha Magyarországot magasztalták”. Ez is csendes költészet, mint a Tóth Árpádé. *Az utolsó garabonciás*: „Siska, a rejtélyes postás, aki tíz éve járja az országot egy levéllel. Végül haldokolva, a megszállt országrészekből menekülők között, egy marhaszállító vasúti kocsi utasának adja át menyasszonya levelét.” (Szörényi László.) A levélüzenet költői prózáját mint-ha Krúdy is azért tagolta volna pontosvesszővel „verssorokra”, hogy jobban megjegyezhessek:

A felső-Tisza hullámaiban kékül a szeme;
A válla fehérsége szűz, mint a tátrai csúcsok hava;
Kezének ujjai a szétváló magyar folyók, a Kőrösök;
A fogainak sörénye a Királyhágó hegylánc;
Arca, haja barna, mint a bánáti föld;
Hangjában lágy furulyaszó, amelyet
Északon hallani a Szent János tüzei mellett;
Érzelme mély, mint a Duna Drégely romjai alatt;
Reménysége a csillag, melyet méllázó pásztorok
Látnak hegyeikről messzi Magyarország felett tündökölni;
Szájának méze Érmellék és Szerednye borához hasonlatos;
Jókedve játékos, mint a pizstráng a Poprádban,
És búja, búbánata halkán jön, mint az este;
Ereszkedik le a fénylő máramarosi havasokra.
Az ország szépe ő, felruházva mindazon bájjakkal,
Amelyekkel a költők valaha Magyarországot magasztalták.
Szívének nemessége, végtelen, mint a búzatermés,
Lelkének áhítata égbeemelkedő, mint Lomnic hegye,
Jósága oly áldott, mint a nyár a Duna völgyében.
Ő írta neked a levelet, melyben azt üzeni,
Hogy haladéktalanul, felejtés nélkül vár.
Vár a Tisza mellett, vár a Kárpát alatt,

Jelen van Erdély ősi országútjain,
A Bánátban búzavirág kékségével virít,
Pozsonyban a harangok hangjában
Marad meg a szava, hogy nyomban ráismerni.

1995